

Korn, tidiga sorter

Henrik Bergman, HS Konsult AB

- **Otira befäster sin ställning bland marknadssorterna med hög avkastning och stor odlingssäkerhet, mognar något sent och har låg rymdvikt. Otira passar bäst för egen foderproduktion.**
- **Astoria och Bolina är maltkornssorter med god avkastning och bra odlingssäkerhet men mognar sent i de norra delarna av området.**
- **Sexradssorten Rolfi har den tidigaste mognaden av marknadssorterna, avkastningen är förhållandevis god men stråbrytningen är stor och rymdvikten något låg. Förstahandsval där extra tidig skörd eftersträvas.**
- **Jyvä har tidig mognad och god avkastning med tanke på sin tidighet, strået är långt och stråstyrkan god. Passar bra vid vallinsådd där tidig skörd och god stråstyrka behövs. Sorten är fyradig.**
- **Rekyl är en medeltidig sort med jämn och god avkastning, sorten har hög rymdvikt och något högre avkastning än Filippa.**
- **Minttu är en intressant sort med hög avkastning, tidig mognad och god stråstyrka men finns ännu inte på marknaden.**

I den mellansvenska försöksregionen lades det under året ut sex sortförsök med tidigt korn i försöksserien L7-402. Sortmaterialet har varierat något mellan försöken i det södra och norra området, därför redovisas område G för sig och områdena F och D tillsammans. Totalt provades sexton kornsorter i området.

I tabell 1 och 2 redovisas alla sorter som varit med i försöksserien år 2005. I tabell 3 redovisas avkastningen årsvis samt femårsmedeltal för marknadssorter och sorter som troligen kommer att introduceras på marknaden. Siffrorna i tabell 3 är hämtade från SLU: s flerårssammanställningar och där kan även andra försök från området ingå. I tabell 4 redovisas ett femårsmedeltal för sorterna fördelat på länsnivå eftersom det förekommer skillnader inom det geografiskt rätt stora området. Och i tabell 5 redovisas bestånds- och kvalitetsegenskaper som ett femårsmedeltal för hela landet. En sortblandning har använts som mätarsort i försöken.

Område G. I området såddes två försök i Dalarna och ett försök i Hälsingland. Sätiden varierade från mitten av maj i Dalarna vilket är normalt medan försöket i Hälsingland såddes den 1 juni vilket är senare än normalt, ett försenat vårbruk p.g.a. av regn medförde den sena sådden. Försöken i Dalarna fick en bra start men intensivt regn följt av varmt och torrt väder medförde att grödans utveckling blev svagare än normalt i försöken. Avkastningen blev därmed också något lägre än normalt. I Hälsingland utvecklades grödorna bra och blev frodiga i försöken. Avkastningen låg där på en ganska hög nivå trots den sena sådden. Sorternas stråstyrka har inte varit utsatt för speciellt stora prövningar under året eftersom sensommaren och hösten var torr och nederbördsfattig. Angreppen av bladfläcksvampar var låga i Dalarna men högre i Hälsingland. Svampbehandlingen har i snitt gett skördeökningar på ca: 100-900 kg/ha, högst skördeökning fick de högvastande sorterna Astoria, Otira, Bolina och Minttu. I figur 1 redovisas

effekterna av svampbehandlingen. I tabell 1 kan man utläsa att av marknadssorterna så har i år Otira toppat avkastningen. De nyare sorterna Mitja och Maaren har också haft en hög avkastning. Sett på ett femårsmedeltal så toppar även där Otira i avkastning, Minttu som ännu inte finns på marknaden har också en hög avkastning på femårsmedel men har i år gått mindre bra. Maltkornssorten Bolina har också en hög skördenivå på femårsmedel. Rekyl och Filippa är i det närmaste jämbördiga varandra med en något högre avkastning för Rekyl medan Filippa har en något tidigare mognad. Av det tidigaste sortmaterialet så har den fyrradiga sorten Jyvå i år haft en sämre avkastning än på femårsmedel, detsamma gäller för sexradssorten Rolfi.

Område F, D. I de här områdena såddes tre försök, ett i vardera Östergötland, Sörmland och Närke. Samtliga försök såddes i månadsskiftet april/maj. Odlingsförutsättningarna har varit relativt gynnsamma under säsongen och avkastningen i försöken blev hög i Östergötland och Närke med skördenivåer på 7-8000 kg/ha, medan försöket i Sörmland gav en något lägre skörd än normalt med en skördenivå på drygt 5000 kg/ha. I Östergötland har stråstyrkan satts på prov och sorterna Minttu, Rolfi och Otira har uppvisat bäst stråstyrka, Rolfi har dock stråbrutits i stor omfattning. I tabell 2 redovisas avkastningen för året som relativtal mot mätaren i varje kolumn. Av marknadssorterna har

Tabell 1. Korn. Avkastning 2005 område G (X o W-län). Obehandlat, svampbehandlat samt medeltal

Sort	Relativ skörd Obehandlat	Relativ skörd Behandlat	Relativ skörd Medeltal
Sortblandning			
Kg/ha	5220	5460	5340
Rel.tal	<u>100</u>	<u>100</u>	<u>100</u>
Otira	103	112	107
Mitja	105	105	105
Maaren*	104	104	104
Bo 96206	90	107	99
Gustav	93	102	97
Bolina	91	103	97
Minttu	90	99	95
Rekyl	93	96	94
Astoria	88	100	94
Judit	89	94	92
Filippa	91	90	90
Bor 98023	90	89	90
Barbro	86	90	88
Anniina vårvete*	83	81	82
Saana	73	82	78
Rolfi	77	77	77
Jyvå	72	72	72

*endast ett försök

Otira den högsta avkastningen i området. Av de nyare sorterna är Minttu den sort som avkastat bäst i såväl obehandlade som svampbehandlade led och även Mitja har det här året haft en hög avkastning.

I tabell 3 redovisas femårsmedeltal för sorterna och där kan man se att Otira och Astoria är jämbördiga i område D och F. I

D-området har få försök utförts årligen och därför redovisas inte de årsvisa avkastningar utan bara femårsmedeltal. Av bladfläcksvampar så var det främst försöket i Östergötland som hade starka angrepp, i figur 2 redovisas behandlingseffekterna som ett medeltal för de tre försöken. Skördeökningarna har varierat från ca: 200-900 kg/ha.

Tabell 2. Korn. Avkastning 2005 område D och F. Obehandlat, svampbehandlat samt medeltal

Sort	Relativ skörd Obehandlat	Relativ skörd Behandlat	Relativ skörd Medeltal
Sortblandning			
Kg/ha	6400	7095	6750
Rel.tal	<u>100</u>	<u>100</u>	<u>100</u>
Minttu	110	105	107
Mitja*	105	104	105
Otira*	103	103	103
Judit	97	96	96
Rekyl	99	93	96
Rolfi	97	90	93
Barbro	89	94	92
Filippa	93	89	91

*Sammanvägt från försöksserie L7-401+L7-402

Tabell 3. Korn. Avkastning områdesvis, årsvis och femårsmedeltal 2001-2005

Sort/årtal	D-omr.**	F-området			G-området				
	2001- 2005	2003	2004	2005	2001- 2005	2003	2004	2005	2001- 2005
Otira*									
Kg/ha	7150	6560	7290	6570	6490	4950	5260	5730	5150
Rel.tal	<u>100</u>	<u>100</u>	<u>100</u>	<u>100</u>	<u>100</u>	<u>100</u>	<u>100</u>	<u>100</u>	<u>100</u>
Astoria	99		103	102	100		100	88	95
Barbro	91	96	88	89	89	99	94	82	90
Bolina	100		104	102	100		105	90	99
Filippa	90	96	93	87	91	95	95	84	91
Gustav	115			104	102			91	99
Jyvä	79				87	95	99	67	84
Minttu	101	98	100	102	98	110	104	89	97
Rekyl	94	100	94	95	94	95	98	88	93
Rolfi	88	98	80	92	88	92	94	72	82
Saana	87	98	101		93	90	89	72	81
Sortblandning	96		101	98	98	104		94	99

*Otira har använts som jämförelsesort p.g.a det breda underlaget för sorten.

**Få försök varför inga årsvisa avkastningar redovisas.

Sortbeskrivningar

SORTBLANDNINGEN (mätaren) är en blandning av lika delar Otira, Annabell, Barke och Orthega. Tanken med sortblandningen är att skapa en odlings säker mätare med jämn avkastning mellan åren.

ASTORIA (PI) är ett malkorn från Frankrike med god avkastningsförmåga. Sorten har ett kort strå med god stråstyrka och mognar något sent. Astoria har ganska hög rymdvikt, medellåg tusenkornvikt och låg proteinhalt.

BARBRO (SW) är en tidigt mognande tvåradssort som är högvuxen och har ett något svagt strå. Sorten har hög tusenkornvikt och en hög proteinhalt. När inte riktigt upp i avkastningsnivå med Re kyl och Filippa men mognar något tidigare än dessa. Sorten finns ännu inte på marknaden.

BOLINA (SSd) är ett malkorn som provades för andra året i område G. Bolina har ett kort och styvt strå med liten risk för stråbrytning. Sorten har sen mognad, en ganska hög avkastning och hög rymdvikt.

Tabell 4. Korn. Femårsmedeltal år 2001-2005 redovisade länsvis

Sort	D-län	E-län	T-län	W-län	X-län
Sortblandning					
Kg/ha	6300	6890	6770	5020	5140
Rel.tal	<u>100</u>	<u>100</u>	<u>100</u>	<u>100</u>	<u>100</u>
Astoria	102	103	104	89	102
Barbro	90	95	96	88	93
Bolina	102	104	101	95	105
Filippa	95	94	97	91	93
Gustav	110	120	107	101	
Jyvä				81	87
Minttu	108	105	102	95	100
Otira	103	104	104	99	103
Re kyl	97	98	100	95	93
Rolfi	83	91	98	83	83
Saana	94	90	101	83	81

Tabell 5. Korn. Bestånds- och kvalitetsegenskaper. Femårsmedeltal från hela landet 2001-2005

Sort	Stråstyrka %	Stråbrytning %	Strålängd cm	Mognad dagar	Rymdvikt g/l	Tusen-kornv. gram	Protein % av ts
Sortblandning	86	10	67	107	669	48,2	11,5
Astoria	82	12	62	108	678	45,9	11,2
Barbro	71	22	75	103	669	50,0	12,9
Bolina	88	8	63	107	682	48,3	11,7
Filippa	82	17	69	104	681	53,5	13,0
Gustav	96	6	56	107	672	48,2	11,3
Jyvä	81	20	73	101	662	42,0	12,0
Minttu	88	11	63	104	657	52,4	11,9
Re kyl	82	12	69	104	683	48,8	12,8
Rolfi	71	54	70	98	631	40,6	12,1
Saana	90	11	65	104	661	48,9	12,3
Otira	84	16	63	105	652	49,9	11,4

FILIPPA (SW) är en tidigt mognande och ganska lång tvåradssort. Stråstyrkan är god men stråbryts något. Mognar samtidigt med Rekyl och avkastningsnivån ligger strax under. Sorten har god tolerans mot låga pH-värden. Har hög rymdvikt och en stor kärna.

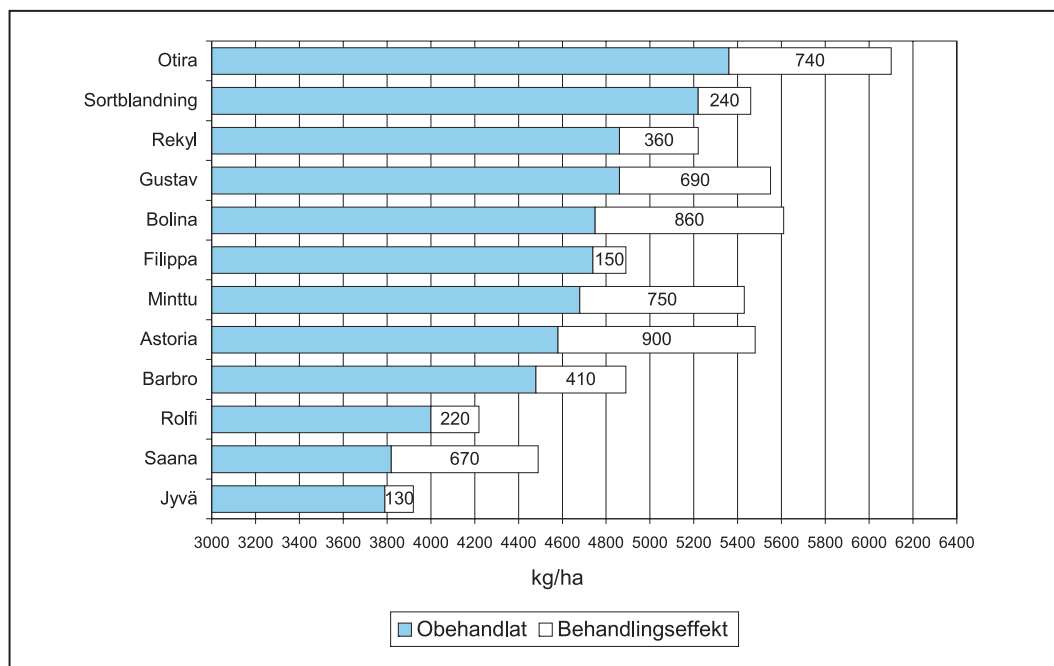
JYVÄ (SSd) är en finsk fyrradig sort med tidig mognad, avkastningen är god med tanke på dess tidighet. Sorten är högvuxen med ganska god stråstyrka, rymdvikten är medelhög. Verkar ha ganska bra motståndskraft mot bladfläcksvampar.

MINTTU (SW) är en ganska tidigt mognande sort som uppvisat hög avkastning, strået är medellångt och stråstyrkan god. Har något låg rymdvikt men en hög tusenkornvikt. Finns ännu inte på marknaden.

OTIRA (SW) är en fodersort med hög avkastningspotential och medelsen mognad. Sorten är medellång och stråstiv. Har hög tusenkornvikt men låg rymdvikt och medellåg proteinhalt. Sorten är nematodresistent. Har öppen blomning och därför något känslig för sot, är i övrigt en odlingssäker sort.

REKYL (SW) är en ganska högvuxen sort med bra stråstyrka för sin längd och liten tendens till stråbrytning. Rekyl har medeltidig mognad och avkastningsnivån något över Filippa. Har hög rymdvikt och ganska hög tusenkornvikt.

ROLFI (SW) är ett mycket tidigt mognande sexradskorn. Avkastningen är god med tanke på sortens tidighet. Rolfi har ett ganska svagt strå och stråbryts lätt i moget stadium. Ganska känslig för bladfläcksvampar och har låg rymdvikt.



Figur 1. Behandlingseffekt i vårkorn. 3 försök i område G 2005.

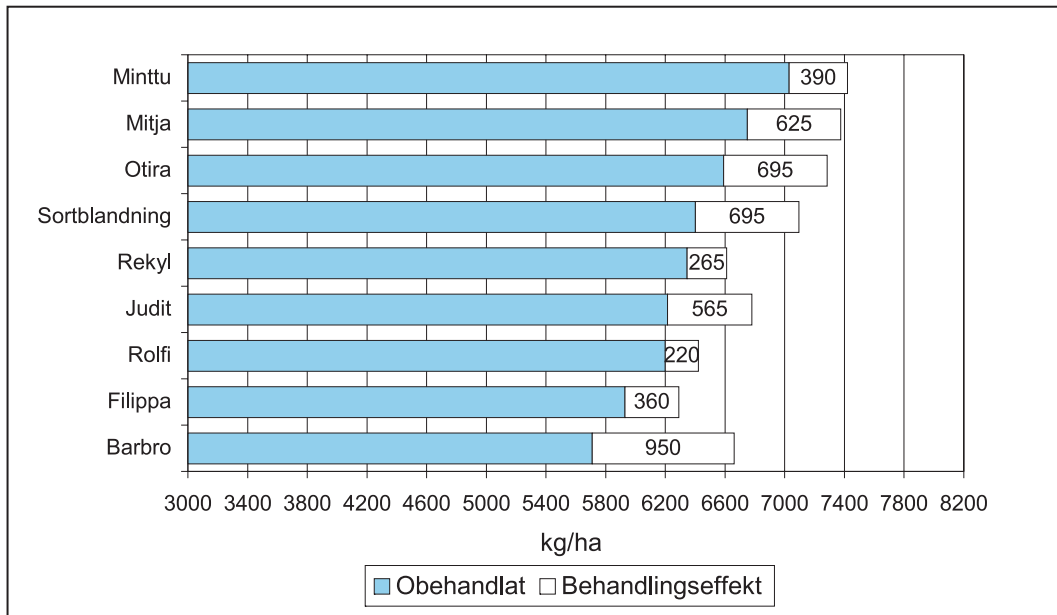
SAANA (SSd) är en finsk tvåradssort med mycket god stråstyrka. Avkastningen har varierat och sorten verkar trivas bäst under nederbördsrika förhållanden. Sorten har medelhög rymdvikt och hög tusenkornvikt. Har uppvisat god motståndskraft mot bladfläcksvampar.

ANNIINA vårvete (SSd) finsk sort från Boreal som har tidig mognad och goda kvalitetsegenskaper, avkastningen har varit måttlig men passar väl i det norra området.

Övriga

Sorter som provats för första året eller som ännu inte är aktuella för marknadsföring.

GUSTAV (SW) sort som provades för första året i G området, sorten har sen mognad och hög avkastning. **MITJA (SW)** sort som avkastat högt i årets försök. **JUDIT (SW)** Sexradssort med tidig mognad, har avkastat bra med tanke på tidigheten. **MAAREN, Bo96206, Bor 98023.**



Figur 2. Behandlingseffekt i vårkorn. 3 försök i område D, F 2005.